18/06/2020

Нови извјештај Фридом хауса: Контроверзни закон усмерен само против СПЦ

Устав Црне Горе гарантује слободу вјероисповијести. Међутим, канонски призната Српска православна црква и самопроглашена “Црногорска православна црква” и даље се сукобљавају око власништва над црквеним добрима. У децембру 2019, након усвајања врло контроверзног закона којим се регулише вјерска имовина, усмјереног искључиво на СПЦ, услиједио је талас протестних литија, оцијенио је Фридом хаус у новом извјештају у дијелу који се односи на вјерске слободе, пренијеле су Вијести.

У посебном извјештају за Црну Гору, као дијелу извјештаја “Слободе у свијету 2020”, наводи се да су корупција и непотизам у Црној Гори и даље распрострањени, а скромни напори власти да се баве проблемом, дјелимично подстакнути захтјевима за приступањем Европској унији, нијесу уродили значајним резултатима.

Фридом хаус у извјештају истиче да се бројне политичке партије такмиче за власт, да је црногорска опозиција фрагментирана а њени челници често су

малтретирани. Подсјећа се да је ДПС на власти од 1991.

“Корупција је озбиљно питање. Истраживачки и новинари који критикују власт суочени су с притиском, као и многе невладине организације”, закључак је новог извјештаја у којем је Црна Гора оцијењена као дјелимично слободна са 62 поена од могућих 100. То је у односу на 2019. за три поена гори резултат, а чак десет поена мање у односу на 2013. и 2014. годину. Из региона Хрватска има оцјену 85, Албанија оцјену 67, Србија 66, а слабије оцјене имају само тзв. Косово са 56 и Босна и Херцеговина са 53.

У претходном извјештају Фридом хауса “Земље у транзицији”, који је објављен у мају, Црна Гора је сврстана у категорију влада у транзицији или хибридних режима – у којима је власт заснована на ауторитаризму као посљедици непотпуне демократске промјене.

У новом извјештају су политичка права оцијењена са 22 од укупно 40 поена, а грађанске слободе са 40 од могућих 60 бодова.

У дијелу политичких права, погоршана је оцјена која се односи на предузимање мјера против корупције.

“Резултат се смањио са 2 на 1 због раширене, неконтролисане корупције међу владиним функционерима”, пише у извјештају. То је најмања могућа оцјена. Додаје се да су корупција и кронизам и даље распрострањени, а скромни напори власти да ријеше проблем нијесу уродили значајним резултатима.

“Нова Агенција за борбу против корупције почела је да ради 2016. али извјештај ЕК објављен у мају 2019. доводи у питање њену вјеродостојност и независност. Високи званичници укључени у корупцијске шеме ријетко се суочавају с кривичним гоњењем”, пише у извјештају.

Додаје се да је откривање коруптивних активности јавних личности и у 2019. наставило одражавати дубоке системске проблеме у Црној Гори.

Подсјећа се да је у јануару 2019, бизнисмен Душко Кнежевић објавио тајне видео записе, а касније и тајне аудио снимке и документе, који имплицирају да су бројне јавне личности из кључних државних институција умијешане у коруптивне скандале.

Подсјећа се да је то произвело аферу “Коверат” у коју је укључен Славољуб Стијеповић, бивши градоначелник Подгорице и садашњи секретар

предсједника државе, као и врховни државни тужилац Ивица Станковић и бивши високи званичник Централне банке Црне Горе.

Резултат је погоршан и у области владавине права у дијелу правни поступци, са 2 на 1, "јер хаотичне и нетранспарентне процедуре које прате суђење оптуженима за државни удар из 2016. одражавају недостатак одговарајућег процеса у кривичним поступцима".

Наводи се да су правни поступци дуготрајни и често врло бирократски, поготово када се ради о пословним питањима.

Полиција често осумњичене држи у продуженом истражном притвору док довршава истрагу. Судови су слабо финансирани и често су преоптерећени, сматра ФХ.

У извјештају се констатује и да се напори за јачање независности правосуђа настављају, иако је правосуђе и даље подложно притисцима власти, а корупција и даље представља проблем.

"Тајни аудио снимци и званични документи који су процурили 2019. уплели су ВДТ Ивицу Станковића и предсједницу Врховног суда Весну Меденицу у афере око подмићивања и корупције. Заједно с пресудом челницима ДФ-а након правних поступака које карактерише збрка и нетранспарентност, догађаји у 2019. одражавали су озбиљне недостатке у транспарентности, отворености и одговорности у правосудном систему", оцијењује се.

Наводи се и да, иако су гласачи углавном слободни у изражавању својих политичких избора, опсежни системи клијентелизма и раширена корупција подстичу лојалност владајућој странци која је на власти готово три деценије.

"Вјерује се да многи чланови владајуће странке имају везе с организованим криминалом, чиме се додатно учвршћује ДПС-ова власт. И послодавци у јавном и приватном сектору који имају везе с државом, притискају запослене да гласају за владајућу коалицију", наводи Фридом хаус.

Подсјећа се да је предсједник државе Мило Ђукановић деценијама имао велику персонализовану власт за вријеме мандата и премијера и предсједника, као и док је био ван владе као предсједник ДПС-а.

"Он одржава опсежну контролу над већином јавних институција. Иако Устав предвиђа парламентарни систем власти, парламент је након Ђукановићевог избора 2018. године усвојио нови закон који је увелико проширио

предсједничка овлашћења. Критичари тврде да би промјене могле представљати де фацто помак према полупредсједничком систему власти”, пише у извјештају.

Оцијењено је да је парламент и даље слаб и има ограничене капацитете за обављање надзорних функција.

Новинари се самоцензуришу да би избјегли пријетње

У дијелу који се односи на медије, наводи се да извјештавање има тенденцију да буде партијски пристрасно и борбено и да Влада често одбија опозиционе медије када је у питању оглашавање.

“Новинари се самоцензуришу како би избјегли пријетње, политички притисак, скупе клевете и губитак посла. Извјештачи који покривају корупцију и организовани криминал ризикују насиље. У мају 2018. истраживачка новинарка Оливера Лакић, која извјештава о криминалу и корупцији међу владиним елитама, упуцана је у ногу испред свог стана”, подсјећа се у извјештају.

Подсјећа се и на случај новинара Јова Мартиновића и Владимира Оташевића.

“Упркос протестима активиста цивилног друштва, јавни РТЦГ систем и даље је под строгом контролом ДПС-а”, пише у извјештају.

Бизнисмени под притиском званичника

У поглављу лична аутономија и индивидуална права погоршан је резултат у области права на посједовање имовине и успостављање бизниса, са 3 на 2, због нових доказа да се бизнисмени суочавају са корупцијом од владиних званичника.

Фридом хаус подсјећа на видео снимак који показује инспекторе из Министарства одрживог развоја и туризма који траже мито од локалног бизнисмена.

mitropolija.com